

בתי המשפט

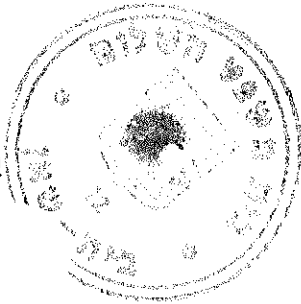
000177/04 א

בית משפט השלום בית שאן

2.2.2006

תאריך:

בפני: כב' השופט קולה אשר

התובעים

בעניין:

1. [REDACTED]
 2. [REDACTED]
 ע"י ב"כ עו"ד עמרם בלום ואח'

נגד

[REDACTED]
 ע"י ב"כ עו"ד ברק הלל ואח'

הנתבע

פסק דין

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21

1. בפני תביעה לסילוק ידו של הנתבע מנכס המצוי ברח' [REDACTED] בצפת הידוע כגוש [REDACTED] (להלן: "הנכס").
2. התובעים, הינם נאמני ההקדש "הקרן על שם" [REDACTED] (להלן: "ההקדש").
3. הנתבע הינו מי שמחזיק בנכס בפועל וטוען טענת בעלות ביחס לנכס.
4. אין חולק, כי בעלי הזכויות בעבר היו [REDACTED] ז"ל, ולאחר פטירת הגב' [REDACTED], נרשמו הזכויות בנכס בחכירה מהוונת במנהל מקרקעי ישראל ע"ש המנוח [REDACTED] ז"ל (להלן: "המנוח").
5. אין גם מחלוקת, כי במועד הגשת כתב התביעה היו הזכויות בנכס רשומות על שם התובעים - נאמני ההקדש, הן זכות חכירה לדורות - במינהל מקרקעי ישראל והן בעמידר החברה הלאומית לשיכון בישראל בע"מ (להלן בהתאמה: "המינהל" ו"עמידר").
6. אין חולק גם, כי התובעים אכן נרשמו כמנהלי ההקדש, מכח צו קיום צוואת המנוח וכי ההקדש נרשם בפנקס ההקדשות הציבוריים.

בתי המשפט

000177/04 א

בית משפט השלום בית שאן

2.2.2006

תאריך:

בפני: כב' השופט קולה אשר

- 1 7. אין חולק גם, כי המנוח נפטר ביום 4/9/98.
- 2
- 3 8. הגם שהתביעה הינה לסילוק יד הרי שהמחלוקת האמיתית בין הצדדים הינה, האם הנכס
- 4 שבנדון, היה חלק מעזבונו של המנוח, עובר לפטירתו, שאזי, אכן נכס זה מהווה חלק מנכסי
- 5 ההקדש, או שמא, הועבר נכס זה על ידי המנוח לנתבע וממילא אינו מהווה חלק מנכסי
- 6 העזבון.
- 7
- 8 9. התביעה, אומנם הוגשה לבית משפט שלום שכן הסעד המבוקש הינו סעד של סילוק יד,
- 9 שעניינו חזקה ושימוש במקרקעין, המצויים בתחום סמכות של בית משפט זה, ואולם
- 10 וכדבר שבגררא, על בית המשפט לבחון את שאלת הבעלות, שכן זוהי למעשה המחלוקת
- 11 האמיתית שבין הצדדים.
- 12
- 13 10. עוד אקדים ואומר, כי לדעת שני הצדדים המנוח היה אדם צדיק (ראה, דברי ב"כ התובעים
- 14 בפתח לסכומיהם וכן לאורך עדותו של הנתבע ועדות כל העדים האחרים בתיק). משכך,
- 15 הפצרתי בצדדים לא אחת, שלאור העובדה שלטענתם לפחות, מדובר באדם צדיק ומקובל
- 16 הרי שטוב יעשו אם יגיעו לעמק השווה של ניהול הנכס באופן שיתחשב ברצונו האחרון של
- 17 המנוח, דהיינו, שהנכס ישמש להכנסת אורחים ולגמילות חסדים. לצערי, כל נסיונותי עלו
- 18 בתוהו, אולם, איני יכול, כמובן, לכפות על הצדדים לסיים תיק בפשרה, גם מקום בו התיק
- 19 "זועק" לפשרה. לא נותר אלא להצר על כך שהצדדים חרף כל נסיונותי לא השכילו למנות 3
- 20 נאמנים ניטרליים, אשר ינהלו נכס זה. דומה שמסתתרים מאחורי ניהול עזבונו של המנוח,
- 21 אינטרסים נוספים ואולם, קצרה ידי מלהצביע עליהם.
- 22
- 23 11. כך או כך, חלף זמן רב, גם לאחר סיום פרשת הראיות בנסיונות למצוא פשרה, נסיונות אשר
- 24 לא צלחו כאמור. בסופו של דבר, ולאחר שבא כוחו הקודם של הנתבע, התפטר מיצוגו
- 25 וניתנה לנתבע ארכה להגשת סיכומים, הוגשו סיכומי הנתבע ביום 26/1/06 והתיק אשר
- 26 שמיעתו החלה בבית המשפט בבית שאן, הועבר ללשכתי בנצרת ביום 30/1/06, לשם נתינת
- 27 פסק הדין.
- 28
- 29

בתי המשפט

000177/04 א

בית משפט השלום בית שאן

2.2.2006

תאריך:

בפני: כבי' השופט קולה אשר

טענות הצדדים:

1
2 12. התובעים טענו בכתב התביעה, כי הנכס מהווה חלק מנכסי ההקדש, הזכויות בנכס היו
3 בבעלות המנוח, ולפיכך וכאמור, הנאמנים הם אלו המהווים נאמנים על הנכס במסגרת
4 ההקדש.
5

6 13. הנתבע, טען בכתב הגנתו, כי המנוח העביר לו במתנה את הזכויות בנכס וזאת בהתאם
7 לזכרון דברים, אשר נחתם בין המנוח לנתבע ביום 22/6/98 (להלן: "זכרון הדברים"). אעיר
8 רק, כי זכרון הדברים לא צורף באופן פורמאלי לתיק בית המשפט ואולי, הדבר נבע מכך,
9 שבשלב סיום הראיות ובמועד בו נשמעה עדותו של הנתבע, לא היה הנתבע מיוצג. כך או כך,
10 ב"כ הצדדים התייחסו לזכרון הדברים, כאילו הוצג וכך אתייחס אליו גם אני.
11

12 14. התובעים, אשר בכתב תביעתם, לא התייחסו כלל לזכרון הדברים, הגישו כתב תשובה
13 מטעמם ובו טענו, כי אין הוכחה שהמנוח, אכן חתם על זכרון הדברים, אין הוכחה, כי
14 התכוון לתת מתנה וגם אם חתם על זכרון הדברים זה, הרי שבפעולות מאוחרות לזכרון
15 הדברים, וכפי שעוד יפורטו להלן, בוטלה הנאמנות, נשוא זכרון הדברים.
16

העדים והראיות:

17
18 15. מטעם התובעת העידו, התובעת מס' 1 (להלן: "התובעת") עו"ד [REDACTED] (להלן:
19 "[REDACTED]") שהיה מנהל עזבון המנוח, עו"ד [REDACTED] (להלן: "[REDACTED]") מר [REDACTED]
20 [REDACTED] (להלן: "[REDACTED]") ומר [REDACTED] (להלן: "[REDACTED]").
21 מטעם הנתבע העידו, הנתבע עצמו ואחד בשם מר [REDACTED] (להלן: "[REDACTED]").
22

23 16. הראיות שהוצגו מטעם התובעים, היו מוצגים ת/1 - ת/4.
24

25 ת/1 - הינו מסמך שנשלח על ידי מנהל מחלקת הגביה של עיריית צפת ואשר הופנה
26 לאפוטרופוס הכללי, בתור שכזה הגיע לידי [REDACTED].
27 מסמך זה אשר לא נערך, על ידי העד, התקבל רק כראיה לכך ש [REDACTED], בתפקידו כמנהל
28 העזבון קיבל מסמך זה.

בתי המשפט

000177/04 א

בית משפט השלום בית שאן

2.2.2006

תאריך:

בפני: כב' השופט קולה אשר

- 1 בין כך ובין כך, אין לעניין זה חשיבות מרובה, שכן העובדה העולה ממסמך זה ולפיה,
2 הנתבע מחזיק בנכס לא הוכחה כלל על ידי הנתבע.
- 3 ואילו, העובדה המוזכרת במכתב זה שהנתבע משכיר את הנכס, בלאו הכי, נאמרה במסמך
4 בלשון "ידוע לנו" וממילא, [REDACTED], העיד על עניין זה מידיעתו האישית וכפי שעוד יפורט
5 להלן.
- 6
- 7 17. ת/2- הינו יפוי כוח שנמסר על ידי המנוח ל [REDACTED] ובו הוסמך עוה"ד [REDACTED]
8 לפעול עבור המנוח בענייני רכוש לרבות הדירה ברח' [REDACTED] בצפת, יפוי הכוח נחתם ביום
9 23/6/98.
- 10
- 11 18. ת/3 - הינו מכתב של המנוח, מיום 25/6/98 ובו מורה המנוח למינהל שלא לבצע כל פעולה
12 בנכס ללא חתימתו וחתימת [REDACTED].
- 13
- 14 19. ת/4 - הוא מכתבו של [REDACTED] למינהל ובו שב ומודיע עוה"ד [REDACTED], כי אין לבצע כל
15 פעולה בנכס ללא אישורו.
- 16
- 17 20. אעיר רק, כי מסמכים אלו, כולם, הגיעו למינהל וזאת כעולה מחומר נוסף שצורף לכתב
18 ההגנה, ושהינו בעיקרו מסמכי בי-דין ולכך אדרש להלן.
- 19
- 20 21. בנוסף וכאמור לעיל, צורפו לכתב התביעה אישורים בדבר נאמני ההקדש ואישור זכויות
21 במינהל ובעמידר. עוד הוצג בפניי, דווקא בעת חקירתו הנגדית של [REDACTED] מוצג שסומן נ/1
22 ושהינו, צו שניתן על ידי בית המשפט לענייני משפחה והמסמך את מנהל עזבון המנוח,
23 ובתוכם עו"ד [REDACTED], לפעול בכל הקשור לרשום הזכויות בנכס על שם נאמני ההקדש.
24 צו זה ניתן ביום 12/7/2001.
- 25
- 26 22. הנתבע כאמור לא הציג את זכרון הדברים, אולם מהתנהגות הצדדים ניתן לקבוע, כי הם
27 קיבלו מסמך זה כמוצג אם כי כמובן שהתובעים הסתייגו מתוכנו.
- 28

בתי המשפט

000177/04 א

בית משפט השלום בית שאן

2.2.2006

תאריך:

בפני: כבי השופט קולה אשר

23. עוד ראוי לציין, כי לכתב התשובה צורפו כתבי בי-דין בתיק ה"פ 266/99 בבית המשפט המחוזי בנצרת.
- בתיק שם עתר הנתבע שבפנינו, כי בית המשפט יצהיר שהנתבע הינו בעל הזכויות בנכס ובהסתמך על זכרון הדברים.
- המשיבים בהמרצת הפתיחה היו, האפוטרופוס הכללי, עזבון המנוח באמצעות האפוטרופוס הכללי, והמשיבים הפורמאליים, המינהל ועמדר.
- עוד צורף תצהיר תשובה מטעם המינהל שאליו צורפו כל המסמכים שהוצגו על ידי עו"ד [REDACTED] ת/2 ו- ת/4. ללמדך איפוא וכאמור לעיל, שהמינהל היה מודע למסמכים אלו, ולעובדה, כי ללא אישורו של עו"ד [REDACTED], אין לבצע כל רישום בנכס.
- נציג המינהל אף ציין מפורשות בתצהירו, כי מסמכים אלו "נחתמו, לכאורה, לאחר חתימת זכרון הדברים, בין המבקש (הנתבע כאן-א.ק.) למר [REDACTED]..."
24. עוד צורפה, בקשה למחיקת המרצת הפתיחה שהוגשה על ידי בא כוחו של הנתבע, וכן פסק דין ובכתב יד, אשר נעתר לבקשה והורה על מחיקת המרצת הפתיחה.
- התאריך על גבי המסמך שצורף, איננו קריא, אולם ברור, כי מדובר בשנת 1999 וכי המסמך התקבל אצל האפוטרופוס הכללי ביום 16/9/99.
25. עוד אוסיף לעניין זה, כי הנתבע הודה שאכן הגיש את התביעה וכי תזר בו לאחר מכן, וכך העיד הנתבע: "אם אתה אומר לי שהגשתי תביעה לגבי הבית של הרב [REDACTED], אז אני משיב שכן, היה לי עורך דין בשם [REDACTED] שאמר לי, שלמה תשמע שיש מישהו בשם עו"ד [REDACTED], שהקדים אותך ביום אחד, ואמר לי שמישהו תמוה, ולכן אמרתי לעו"ד שאם הרב נתן למישהו לפניי שיבושם לו ואז העו"ד החזיר לי את הכסף והלכתי לעו"ד אחר ולא הגשתי תביעה חדשה, ההליך הזה לא הסתיים, חזרנו בנו מהליך זה, לא היינו בבית משפט ולא עשינו כלום, התיק הזה בוטל". (עמ' 28 שורות 13-18, יוער, כי את הדיון האחרון שמעתי בבית המשפט בנצרת, ומשום מה, כל עמודי הפרוטוקול המצויים בתיק בית המשפט קבלו את המספר 20, ולפיכך מספרתי עמודים אלו בכתב ידי).
- מדבריו אלו של העד, הגם שהם מאופיינים בבלבול הרב שהיה בכל מהלך עדותו של הנתבע, עולות העובדות הבאות:

בתי המשפט

א 000177/04

בית משפט השלום בית שאן

2.2.2006

תאריך:

בפני: כב' השופט קולה אשר

- 1 א- הנתבע מאשר, כי הגיש תביעה בשנת 99 לסעד הצהרתי לפיו יש לרשום הזכויות
2 בנכס על שמו.
- 3
- 4 ב- הנתבע חזר בו מסיבותיו שלו, שלא פורטו מתביעתו זו.
- 5
- 6 ג- הנתבע ידע מפורשות, שעו"ד [REDACTED] היה מעורב ברישום הזכויות בנכס, וידע
7 "שמישהו הקדים אותו ביום אחד".
- 8
- 9 ד- הנתבע, לפחות לדבריו, הסכים עם העובדה, שהמנוח נתן את הזכויות בנכס
10 למישהו אחר.
- 11
- 12 ה- הנתבע, לא עשה דבר כדי למנוע את רישום הזכויות על שם נאמני ההקדש למרות
13 שרישום זה הסתיים לאחר 12/7/01, מועד בו ניתן הצו נשוא נ/1.
- 14
- 15 עובדות אלו, כולן יחד, פועלות בהכרח לרעתו של הנתבע.
- 16
- 17 26. עדות [REDACTED] - עד זה, מונה ביחד עם עוה"ד עמרם בלום (ב"כ התובעים) לשמש כמנהל
18 עזבון המנוח.
- 19 עד זה העיד בפניי וניכר היה, כי מדובר בעורך דין מקצועי, אמין ומהימן אשר הסביר
20 לבית המשפט באיזה פעולות נקט כמנהל עזבון.
- 21 [REDACTED] העיד, כי ביקר בכל נכסי העזבון לרבות, בנכס נשוא התביעה.
- 22 בעניינינו חשוב, כי [REDACTED] ביקר בנכס בחודש 12/01 ומצא בנכס מישהי בשם "גב' [REDACTED]
23 [REDACTED]" אשר אמרה ל [REDACTED], כי קיבלה את הנכס מהנתבע, וכי הוא משלמת לו שכר דירה
24 בסך 400 דולר לחודש.
- 25 [REDACTED] הוסיף והעיד, כי אותה גב' [REDACTED] התקשרה לנתבע אשר הגיע מיד, ובשיחה
26 שקיים איתו [REDACTED], במשרדו של הנתבע, אישר הנתבע, כי אכן הוא משכיר את הנכס
27 וזאת מאחר שקיבל את הנכס מהמנוח וכן אישר, כי הוא גובה שכר דירה. (עמ' 4 שורות
28 (22-11).

בתי המשפט

א 000177/04

בית משפט השלום בית שאן

2.2.2006

תאריך:

בפני: כבי השופט קולה אשר

1 בחקירתנו הנגדית, לא נשאל עו"ד [REDACTED] כלל, אודות הביקור בצפת ושיחתו עם גב' [REDACTED]
2 [REDACTED], יתר על כך, הנתבע שהעיד כמובן אחרי [REDACTED], ויכול היה לסתור את דבריו, כלל
3 לא התייחס לעדות זו.

4

5 27. בסיכומיו טען הנתבע ביחס לעדויות אחרות, כי מדובר בעדות שמיעה, אולם, ביחס לעד
6 זה, עו"ד [REDACTED], אין כלל התייחסות בסכומי הנתבע, לפיכך איפוא, יש לראות את
7 הנתבע כמי שמקבל את עדות [REDACTED].
8 למעלה מן הצורך, אעיר, כי [REDACTED] ציטט את הנתבע עצמו שאישר לו שהוא גובה שכר-
9 דירה, לפיכך, כלל לא יתכן שעל עדות זו שהינה ציטוט של בעל-דין, יחול הכלל הפוסל
10 עדות שמיעה, שהרי לא באים אנו לקבוע, האם הנתבע אמר [REDACTED] אמת, כל שאנו
11 קובעים, כי הנתבע אכן אישר ל [REDACTED] שהוא משכיר את הדירה וגובה שכר דירה!

12

13 28. עדויות [REDACTED] - עד זה היה למעשה עד טכני, אשר העיד, כי המנוח חתם בפניו, על
14 המסמכים ת/2 - ת/4 אשר כאמור התקבלו במינהל, אשר פעל על פיהם.
15 הנתבע בסיכומיו מלא טענות כרימון כנגד עדותו של [REDACTED], וטוען, כי "עדויות של [REDACTED]
16 אינה בהירה, אינה חד משמעית, רצופת השערות ועל כן משקלה מועט".
17 איני רואה בעניין זה, עין בעין, עם ב"כ הנתבע. נכון הוא ש [REDACTED] לא זכר פרטים רבים,
18 ומה בכך, וכי מצפים אנו מעורך הדין, או מכל אדם אחר, שיזכור פרטים שאירעו לפני כ-
19 8 שנים.

20

20 עיקרם של דברים, העולה מעדותו של [REDACTED], הינו, כי בתאריך 23/6/98 הוא הגיע למנוח,
21 וזה חתם בפניו על יפוי הכוח ת/2 ועל המכתב ת/3.
22 פעל על פי מכתבים אלו - ת/4.

23

23 ברור הוא של [REDACTED], אין כל עניין בנכס בצפת, או בנכסים אחרים של המנוח.
24 הגם שלטענתו, היה מגיע מעת לעת למנוח, הרי שהוא טיפל בעניין הנכס כעורך דין- ולא
25 מצאתי כל סיבה לפקפק בעדותו או, באמינותו של עו"ד [REDACTED].

26

27 29. השתלשלות הדברים והמסמכים גם מעידים ש [REDACTED] היה אצל המנוח יום לאחר
28 שהמנוח, חתם על זכרון הדברים.

בתי המשפט

א 000177/04

בית משפט השלום בית שאן

2.2.2006

תאריך:

בפני: כבי' השופט קולה אשר

- 1 כאמור, זכרון הדברים נחתם ביום 22/6/98, ת/2 נחתם ביום 23/6/98, הוא היום בו היה
 2 עו"ד [REDACTED] אצל המנוח (ראה: לענין זה עדות [REDACTED] עמ' 9 שורות 15-18).
- 3
- 4 עוד אציין, כי עד זה העיד, וגם לענין זה לא מצאתי לפקפק בעדותו, כי המנוח היה
 5 "נרגש" ו"נסער" (עמ' 7 שורה 19 ועמ' 8 שורה 19). וכי המנוח ביקש ממנו סמכויות לפעול
 6 לשם מניעת העברת הזכויות של הנכס.
 7 נכון הוא, שא [REDACTED] לא פנה, לא בשמו הוא ולא בשם המנוח, לנתבע עצמו, והסביר זאת
 8 בכך שהמנוח לא מסר לו את שמו המלא של הנתבע (עמ' 9 שורות 29-31).
 9 ואולם, כעורך דין פעל [REDACTED] באופן סביר שהרי וכפי שראינו לעיל, נמנעה העברת
 10 הזכויות על שם הנתבע, והנתבע אף אמר "שיבושם למי שהרב נתן".
- 11
- 12 31. עדויותיהם של [REDACTED], [REDACTED] התובעת מס' 1 [REDACTED] מטעם הנתבע, אינן עדויות
 13 העוסקות באופן ישיר במה שצריך לעניינינו, ויש בהן יותר רכילות, ו"סיפורי צבע" מאשר
 14 דברים הצריכים לעניין, לפיכך לא אנתח במפורט עדויות אלו, ולעת הצורך אדרש להן,
 15 ככל שהדבר יועיל לבירור העובדות.
- 16
- 17 32. עדות הנתבע - כבר רמזתי לעיל שלא נחה דעתי מעדותו של הנתבע ודוגמא בולטת
 18 לאמירת דבר והיפוכו כבר הראינו לעיל (סעיף 25).
- 19
- 20 33. בטרם אוסיף, ואתייחס לעדותו של הנתבע, אבקש להסב תשומת הלב למנה שחסר בעדותו
 21 של הנתבע או ליתר דיוק, לעדים שהיו יכולים לחזק עדותו ולא הובאו על ידו.
- 22
- 23 34. בראש ובראשונה, הנתבע כשל בכך שלא הביא לעדות את אשתו, שהרי לטענתו, היא זו
 24 שכתבה את זכרון הדברים ומי שהיתה נוכחה עם הנתבע אצל המנוח. (ראה עמ' 28 שורה
 25 21 ועמ' 29 שורה 21).
- 26 ומה בפי הנתבע על כך שנמנע מלזמן את אשתו: "לא הבאתי את אשתי לעדות, לא הזמינו
 27 אותה, אני לא הזמנתי אותה, אם צריך אני אזמין אותה, אין לי בעיה".

בתי המשפט

א 000177/04

בית משפט השלום בית שאן

2.2.2006

תאריך:

בפני: כב' השופט קולה אשר

35. גם עדים אחרים שיכולים היו לתמוך בעדותו, לא הוזמנו על ידי הנתבע, כך הדבר ביחס לאותה [REDACTED] שהוזכרה על ידי חלק נכבד מהעדים (עמ' 26 שורה 31 ועמ' 28 שורה 23 ובמיוחד עמ' 26 שורה 22 "אפשר לשאול את [REDACTED]...").
- היכן [REDACTED] זו ומדוע לא זומנה על ידי הנתבע? גם לכך אין בפי הנתבע הסברים. אעיר, כי בפסיקתא של כבוד השופטת פלאוט מיום 10/7/01 (אשר ניתנה לבסוף על ידי הרשמת (כתוארה אז) מרים קראוס) - הוזכרה [REDACTED] במפורש בשמה המלא ובמספר תעודת הזהות שלה, כך שבנקל ניתן היה לאתרה, מה גם שהנתבע העיד מפורשות שהוא הכיר היטב את [REDACTED].
36. זאת ועוד, כל סיפורי הנתבע, ולצערי אין לי דרך אחרת לכנותם, שסיפר הנתבע ולפיהן, "המנוח נתקע עם הרכב" והנתבע "הקפיץ" (כך במקור - א.ק.) את המנוח לתל-אביב, ודוק, מדובר ב"קפיצה" מצפת לתל-אביב, מרחק של כ- 200 ק"מ וזאת, לפני שהנתבע כלל הכיר את הרב!
- ובהמשך מעיד הנתבע שתוך כדי נסיעה, סיפר הנתבע למנוח את צרותיו, והמנוח נתן לו, ברכה, ומיד הצליח למכור לו את ביתו "הבחור שהיה איתו יצליח למכור את הבית" (עמ' 25 שורות 25-32, ועמ' 26 שורות 1-20) ובהמשך, סיפר סיפורים שונים בהם מוזכר אחד בשם " [REDACTED] ", והחבר של הנתבע אותו מכנה הנתבע, "הבחור שהיה איתי" וכן, [REDACTED] המוזכרים אף הם על ידי הנתבע ושליחים שנשלחו, וסיפורים שסופרו על כך "ש [REDACTED] אמרה ש [REDACTED] רוצה להרוג את הרב".
- ולאחר מכן, "אני היתי אצל הרב יחד עם אחי... גירשתי את [REDACTED] הרב אמר לי [REDACTED] אל תסע ונשארתי בבית החולים, נסעתי עם אח שלי...."
- ועוד ועוד, "סיפורים" ממש, ואולם והעיקר, היכן הם אותם עדים? היכן [REDACTED]? והיכן אותו "בחור שהיום הוא איש ענק ... " (עמ' 20 שורה 11).
- והיכן [REDACTED] והיכן [REDACTED] (שוב פעם בחור...) איתו עבד הנתבע בחוף נירוונה (עמ' 26 שורה 13) כל אלו ועוד, לא הופיעו לחזק עדותו, לא העידו על הקשרים החמים שהיו, לטענתו, בין הנתבע למנוח, לא הסבירו לנו, כיצד זה ועל שום מה, המנוח נתן לנתבע כסף לקנות טרקטור (עמ' 26 שורה 20), ועל שום מה ולמה דווקא לנתבע, נתן המנוח, עוד בחייו את הזכויות בנכס בצפת.

בתי המשפט

א 000177/04

בית משפט השלום בית שאן

2.2.2006

תאריך:

בפני: כבי השופט קולה אשר

- 1 והעיקר, וכאמור לעיל, הנתבע העיד שהיה נוסע מצפת לתל-אביב 3-4 פעמים בשבוע
 2 ו"הייתי ישן איתו, מקלח אותו.. ואפשר לשאול את [REDACTED]" (עמ' 26 שורה 22).
 3 ועל זה אומר שיר הילדים הידוע, ומי לא בא - [REDACTED]!!!
 4
- 5 העד היחיד שתמך בדברי הנתבע היה [REDACTED], ואולם עד זה משענת קנה רצוף היה!
 6 ראשית, עד זה לא ידע דבר מידיעתו האישית, "הכל עפ"י מה שהרב סיפר לי" (עמ' 21
 7 שורה 7) ומוסיף עד זה ומספר אף הוא סיפורים על נסיון רצח, על חטיפה, על פריצה ועוד
 8 ועוד (עמ' 21 שורה 21-31).
 9 למעשה, כל שהעיד [REDACTED] לטובת הנתבע היה כך: "הבנתי "הרב אמר לי" "אני לא יודע
 10 מה התוכניות של הרב אני אומר מה שהרב אמר לי בחייו..." (עמ' 22 שורות 4-5).
 11 הנה כי כן, "הבנתי", "הרב אמר לי" ובעיקר "אחראי על הבית", זאת ותו לא! לא בעלות,
 12 לא מתנה, לא קנין, לא זכרון דברים! "אחראי" - ומכך עלינו להבין שהמנוח נתן לנתבע
 13 מתנה!?!
 14 עד זה, מעיד בפה מלא "הרב הוכה יום לפני פטירתו... עשיתי טעות בכך שלא רצתי
 15 למשטרה ולא התלוננתי ואמרתי שרוצים לרצוח את הרב..." (עמ' 23 שורה 31, עמ' 24
 16 שורה 5). ועל כך נאמר "גם זה הבל ורעות רות..." (קוהלת).
 17
- 18 לסיכום פרק זה, אבקש להתייחס עוד לעדותו של הנתבע ביחס לנקודה אחת נוספת.
 19 הנתבע טען, כי "הדירה לא מושכרת ולא היתה מושכרת, אף פעם, הגב' שגרה שם היא
 20 גרה חינם והיא השאירה חובות של 20,000 ₪, אני שילמתי את זה, אתה יכול לבדוק"
 21 (עמ' 28, שורה 31-33). ראשית יאמר, כי גם אותה גברת לא הוזמנה ליתן עדות! ולא הוצג
 22 כל מסמך על חובות שאותה גברת השאירה, וכמובן שלא הוצגה כל אסמכתא שהנתבע
 23 שילם חובות אלו!
 24
- 25 **השאלות המשפטיות:**
- 26 39. אקדים ואומר, כי סבורני, שהנטל להוכיח שהנכס בבעלות הנתבע, מוטל על הטוען זאת,
 27 דהיינו, הנתבע ולא על התובעים. עוד אוסיף, כי להלן אדרש גם לעניין הנטל המוטל על מי
 28 הטוען שקיבל מתנה ובמיוחד כשטענה זו הינה נגד עזבון.

בתי המשפט

א 000177/04

בית משפט השלום בית שאן

2.2.2006

תאריך:

בפני: כבי' השופט קולה אשר

- 1 ואולם, גם ללא שאזדקק לכך, מדובר בנכס הרשום על שם נאמני ההקדש הן כפי שניתן
 2 בצו השיפוטי, הן במסמכי המינהל והן במסמכי עמידר. לפיכך, טענת הנתבע כנגד רישום
 3 זה שהינו רישום מחייב (לפחות זה במינהל וצו בית המשפט) הינה מעין טענה בעל פה,
 4 כנגד מסמך בכתב.
 5 לא למותר לציין, לאור כל האמור לעיל, שהנתבע לא הרים נטל זה.
 6
- 7 .40 זאת ועוד, ענין לנו במתנה ללא תמורה, כשהנתבע מבקש להיבנות על מסמך שהוא עצמו
 8 כינה "פתק" (עמ' 29 שורה 30) והוא עצמו מודה ש"פתק" זה נכתב בין השעות 22:00 -
 9 01:00 וביוזמת הנתבע!
 10
- 11 .41 לענין הקנאת מתנה יש צורך בגמירות דעת מפורשת ו"יש לוודא מעל לכל ספק, כי נותן
 12 המתנה אכן התכוון לתת מתנה מתוך רצון חופשי וכי אין ליקוי רצון הפוגע בגמירות
 13 הדעת. במקרה זה דרוש חופש מצפון והחלטה מלאים ושלמים יותר מאלו הדרושים
 14 בחוזים דו צדדים, מאחר שמדובר במתנה, שהיא כאמור חוזה חד-צדדי, יש לשים דגש
 15 מיוחד על רצונו של הנותן ועל גמירת דעתו בזמן יצירת החוזה".
 16 (ראה: פירוש לחוק החוזים, חוק המתנה, תשכ"ח-1968, מרדכי אלפרדו ראבילו, שם
 17 בעמ' 37).
- 18
- 19 .42 ב"כ התובעים צטטו לענין זה מספר הרמב"ם, הלכות מכירה. אני אצטט דווקא מהלכות
 20 זכיה ומתנה של הרמב"ם, ושם בפרק ד' הלכה ב' - "... לפיכך כל שטר מתנת קרקע שאין
 21 כתוב בו ואמר לנו פלוני הנותן, שבו בשווקים וברחובות ותנו לו מתנה גלויה ומפורשת
 22 וכיוצא בעניינים אלו, חוששין שמא מתנה מסותרת היא ולא זכה המקבל...".
 23 כלום בעניין שבפנינו, זכרון הדברים, או "הפתק", באישון לילה ואפלה, יכול להעיד, על
 24 גמירות דעת, האם שטר המתנה הודע ברבים באופן בו ניתן לאמר שהמתנה השתכללה
 25 והמקבל זכה!?
- 26
- 27 .43 עוד יפים לענין זה דברים שנאמרו בספרו של ש. כרם, נאמנות מהדורה רביעית מעודכנת
 28 ומתוקנת ושם בעמ' 206 פסקה 97 ובמראי במקום שם.

בתי המשפט

א 000177/04

בית משפט השלום בית שאן

2.2.2006

תאריך:

בפני: כבי השופט קולה אשר

- 1 "אין אדם מעביר נכס לזולתו, אלא בשל מניע מוגדר. בדרך כלל מטרת המעביר היא
2 להפיק תועלת לעצמו... רק במקרים מיוחדים, אדם מעביר נכס לזולתו שלא על מנת
3 לקבל תמורה... במקרים נדירים תוכר כמתנה העברה למי שאינו קרוב משפחה...לכן,
4 בהעדר ראיות שההעברה נועדה לשמש מתנה, ההנחה היא שההעברה מיועדת כדי
5 שהמחזיק בנכס ישמש נאמן".
- 6
- 7 לעניין מתנה בין זרים, נטל ההוכחה, כי מדובר אכן במתנה, מוטל על הטוען זאת (ראה
8 ע"א 180/51 גולדקורן נ. ויסוצקי, ע"א 4396/60 רוצנמן נ. קריגר, פ"ד מ"ו (3) עמ' 254
9 ועוד).
- 10
- 11 וראה דברים שנאמרו בענין גולדקורן ושדומה שלא נס ליחס.
- 12 "אין ספק בדבר כי נתינה גרידא, בין נתינת כסף בין נתינת שווה כסף, אינה עשויה,
13 כשלעצמה, לשמש יסוד לתביעה, ועל התובע להוכיח את עילת הנתינה... אך השאלה
14 העומדת בפנינו היא: מה הדין, כאשר הנתבע מודה בקבלת הדבר, ומצמצם את הגנתו
15 לטענה מפורשת: כי הדבר ניתן לו בתורת מתנה - האם טענה זו מעבירה אליו את חובת
16 ההוכחה, או לא? התשובה לשאלה היא, לדעתנו, בחיוב. ה'חזקה' היא, במסיבות
17 המקרה שלפנינו (כאשר אין הנותן קרוב-קרוב, כגון אביו של המקבל) נגד טענת המתנה,
18 ועל הנתבע היה, איפוא, לסתור את החזקה ולהוכיח את טענתו". (ושם בפסקה 31).
- 19 עוד ראה לענין זה דברים שנאמרו בענין דומה בע"א 1612/03 (תל אביב) גרינפלד נ' בן צבי
20 וולי ואח'. (להלן עניין גרינפלד).
- 21 "הערכאה הדיונית קבעה כי "לא הוכח כלל ועיקר כי התובע היה שרוי במצב נפשי
22 קשה, אשר גרם לו להיות נתון להשפעה ולניצול על ידי זולתו בכלל ועל ידי הנתבעים
23 בפרט" (עמ' 6 לפסק הדין). אכן, שאלת מצבו הנפשי של המערער הינה בעלת חשיבות
24 רבה, לצורך בחינת הבנתו ורצונו החופשי בעת שחתם על פקודת המשיכה לטובת
25 המשיבה. אולם, כמוסבר לעיל, על המשיבים מוטל היה הנטל להראות כי סכום זה ניתן
26 במתנה מתוך גמירות דעת. כך נקבע על ידינו בע"א 3099/99 עזבון המנוחה אייזנהארט נ'
27 גוטמן: "לשאלת כשירותה המנטלית של המנוחה חשיבות ראשונה במעלה באשר
28 לקביעה אם המנוחה הייתה מודעת לאופי פעולותיה, ולעובדה כי היא מרצונה החופשי
29 ביקשה להעניק את הכספים ללא תמורה למשיב, אולם מקומה של שאלה זו צריך היה

בתי המשפט

א 000177/04

בית משפט השלום בית שאן

2.2.2006

תאריך:

בפני: כב' השופט קולה אשר

1 להיות בין יתר ההוכחות והראיות שהציג המשיב. ברגע שנקבע כי נטל השכנוע מונח על
 2 כתפי המשיב, צריך היה השופט קמא לבחון אם טענות הגנתו עמדו במאזן
 3 ההסתברויות". כלומר, טרם התפנה בית המשפט לבחון את עדויות המערער, היה עליו
 4 לבחון אם המשיבים הוכיחו ברמה הנדרשת שהכספים אכן הועברו אליהם במתנה".
 5
 6 עוד ראה דברים שנאמרו שם ואף הם יפים לענייננו.
 7 "סעיף 2 לחוק המתנה תשכ"ח-1968 מבהיר כי החוק רואה במתנה חוזה, וכי כדי ליצור
 8 מתנה - כמו גם כל חוזה אחר - נדרשת נוכחות של ההסכמה (ראבילו המתנה בע' 270).
 9 מאחר שמדובר במתנה, יש לשים דגש מיוחד על רצונו של הנותן ועל גמירת דעתו בזמן
 10 יצירת החוזה (שם, בע' 37). הקניית המתנה כרוכה בשני יסודות: האחד, כוונה להקנות.
 11 השני, ביטוי חיצוני לפעולה (פרידמן וכהן חוזים בע' 494). היסוד המכריע הוא כוונתו
 12 של הצד הנותן, האם במקרה ספציפי נלוותה למעשה החיצוני כוונה להקנות את הנכס
 13 במתנה היא שאלה שבעובדה (ע"א 712/74 פרומן נ' פרומן, פ"ד (3) 110, 112). פרידמן
 14 וכהן מוסיפים כי פעמים עשויה אמנם להתעורר שאלת פירוש מסמך ממנו ניתן ללמוד
 15 על הכוונה, וזו נחשבת לשאלה שבדין. אולם אף בעניין זה קובעת כוונת הנותן, ולדעתם
 16 ניתן להמציא ראיות חיצוניות למסמך כדי לפרשה. נראה כי ניתן ללמוד לעניין זה מן
 17 האמור בע"א 3601/96 - עמית בראשי נ' עזבון המנוח זלמן בראשי ז"ל, תק-על 298(2),
 18 1235, עמ' 1241: "חוק המתנה אינו מתייחס לסוגיית גמירת הדעת. לפיכך עלינו לפנות,
 19 כאמור, לדיני החוזים הכלליים... אין חולק כי גמירת הדעת מגלמת רצון מגובש, כוונה
 20 רצינית והחלטית ליצור התחייבות... כאשר דנים אנו בעסקת מתנה, המבחן
 21 האובייקטיבי-חיצוני אינו מאבד מתקפותו, אולם עלינו להביא בחשבון כי ההגנה על
 22 אינטרס ההסתמכות של מקבל המתנה פוחתת בעומדה אל מול הצורך לתת ביטוי לרצונו
 23 של נותן המתנה... נוכח אופיה של העסקה החד צדדית של מתנה, ישנה ציפיה סבירה
 24 שמקבל המתנה יעמוד על כוונותיו של המעניק ויודא כי הגילוי החיצוני של רצונו
 25 משקף נאמנה את כוונתו הסובייקטיבית. והיה כי יתגלה פער בין כוונתו הסובייקטיבית
 26 למצג האובייקטיבי של המעניק יהיה זה מוצדק להגן על אינטרס ההסתמכות של מקבל
 27 המתנה רק כאשר המצג האובייקטיבי של כוונת המעניק הוא ברור וחד משמעי".
 28

בתי המשפט

א 000177/04

בית משפט השלום בית שאן

2.2.2006

תאריך:

בפני: כב' השופט קולה אשר

45. בנדון שבפנינו, וכפי שפורט על ידי באריכות לעיל, לא מצאתי, כי הנתבע הרים את הנטל הדרוש לשכנע, כי אותו "פתק" שניתן כאמור באישון ליל ואפלה, (ככל שניתן "פתק" כזה, שהרי לענין זה עדות הנתבע, עדות יחידה היא, והמנעותו מהבאת עדים אחרים, במיוחד את [REDACTED], פועלת בהכרח לרעתו!) עונה על הצגת "מסמך" כקבוע בסעיף 6 לחוק המתנה. כמו כן לא שוכנעתי כי יש ב"פתק" זה כדי להעיד על כוונתו הסובייקטיבית האמיתית של המנוח.
46. לעניין גמירות הדעת, אבקש לחזור לעדויותיהם של [REDACTED] ובמיוחד [REDACTED], ולפיהן המנוח היה "נרגש" "יונסער", וכדברי עדים אלה הרגיש המנוח, כי ערב קודם, עשה טעות בעת שחתם ליהודי מצפת על מסמך כלשהו. (עמ' 7 שורות 18-20 ועמ' 11 שורות 18-20).
- סבורני כי שורת הדין, הצדק וההגיון מחייבים היו את הנתבע, אם כוונתו היתה לשם שמים, כפי שמציג הוא בעדותו בפניי, לדאוג לכך שהעברת הזכויות, הגם שמדובר רק בזכויות אובליגטריות, תהיה במסמך "רציני" יותר ולא, כפי שנערך, בכתב ידה של אשת הנתבע, אלא בתצהיר מתנה, ערוך כדין על ידי עורך דין ובנוכחותו, או בנוכחות עדים אחרים שיעידו, כי אכן היתה גמירות דעת מצדו של המנוח ליתן לנתבע במתנה את זכויותיו בנכס.
47. לסיכום ענין זה, אני קובע איפוא, כי הנתבע לא שכנעני כלל ועיקר כי "זכרון הדברים" נחתם על ידי המנוח עת היה בצלילות דעת מספקת, וכי המתנה ניתנת בגמירות הדעת הראויה.
48. עוד אפנה שוב לעניין גרינפלד ולענין השאלה כפי שנשאלה שם לעניין ההשפעה הבלתי הוגנת.
- "אפילו היינו מגיעים למסקנה כי עסקת מתנה לפנינו, עלינו לבחון האם הופעלה השפעה בלתי הוגנת על המערער. שאלת קיומה של העילה מחוץ לתחום דיני הירושה איננה ברורה לחלוטין, אך חשיבות רבה לה שכן מערכת החוקים המתייחסת לחוזים, ובהם חוזים חד צדדיים, אינה מעניקה באופן מפורש יכולת ביטול של חוזה עקב "השפעה בלתי הוגנת". בע"א 236/84 עזבון המנוחה הלה יפה נ' קלצ'קין, פ"ד מה (5) 13 הביע השופט בן יאיר עמדה**

בתי המשפט

א 000177/04

בית משפט השלום בית שאן

2.2.2006

תאריך:

בפני: כבי השופט קולה אשר

1 התומכת בקליטת העילה במקרה של הענקות חד צדדיות. עמדה דומה מביע ד'
2 פרידמן באופן שיש מקום לאנלוגיה לס' 30 לחוק הירושה ולהחלתו של דין
3 ההשפעה הבלתי הוגנת על מתנות (פרידמן דיני עשיית עושר ולא במשפט בע'
4 1049, מנגד - ג' טדסקי במאמרו "על השפעה בלתי הוגנת בדין החוזים
5 הישראלי", משפטים כא (תשנ"ב) 517). נראה כי במקרה דנן מתקיימים
6 הרציונלים להחלת דיני ההשפעה הבלתי הוגנת: לפנינו הענקה חד צדדית של
7 סכום כסף גבוה, על ידי אדם קשיש וחולה, לאדם אחר אשר היווה חלק מרכזי
8 בעולמו באותה עת. מאחר ונסיבות אלו מאפיינות במקרים רבים את אותם פסקי
9 דין העוסקים ביחסיהם של מצווה ונהנה ערב כתיבת הצוואה, ראינו לבחון,
10 האם התקיימה במקרה הנדון השפעה בלתי הוגנת שבעקבותיה הוענק הסכום
11 האמור.

12 השפעה בלתי הוגנת מתייחדת לניצול יתרון פסיכולוגי הנעוץ באמון של צד אחד
13 במשנהו, באופן המונע מהצד הנתון להשפעה להפעיל שיקול דעת עצמאי. אם
14 הצד בעל ההשפעה מנצל את מעמדו ואת תלותו של הצד האחר, באופן שהוא
15 מפיק לעצמו או לצד שלישי יתרון בלתי הוגן על דרך של מתנה, צוואה או חוזה,
16 ניתנת הפעולה לביטול על ידי הצד שפעל תחת אותה השפעה. עיקרון זה בדבר
17 השפעה לא הוגנת "חל על כל מקרה שבו נרכשת השפעה ומשתמשים בה לרעה,
18 שבו שם אדם את מבטחו באחר והלה מאכזבו" (פרידמן, לעיל, בע' 1031).

19 הכלל הוא כי חובת ההוכחה מוטלת על "המוציא מחברו" (ר' י' קדמי על
20 הראיות (3) 1275). הנטל להוכיח שהעברת הסך 95,000 ש"ח מחשבון המערער
21 לידי המשיבה, נעשתה מחמת השפעה בלתי הוגנת, מוטל על הטוען לקיומה,
22 היינו, על המערער. אלא שהפסיקה קבעה חריג להלכה זו, לפיו במקרים בהם
23 מכוח תלות יוצאת דופן ששררה בין המצווה לנהנה עשויה חובת ההוכחה לעבור
24 לכתפי הנהנה. כך בע"א 423/75 אלבכרי נ' ריכטר, פ"ד לא(1) 372: "לפי חוק
25 הירושה אין אצלנו כל חזקה לגבי קיומה של השפעה בלתי-הוגנת. על-כן נקבע
26 הכלל, כי המתנגד לקיום צוואה עליו הראיה שהיא נערכה עקב השפעה כזאת.
27 ע"א 190/68 סוטיצקי נ' קלינברוט [2]. ואולם גם אצלנו, כאשר הנסיבות
28 האופפות את המקרה מצביעות על קיומה של תלות של אדם אחד בזולתו, שהיא
29

בתי המשפט

א 000177/04

בית משפט השלום בית שאן

2.2.2006

תאריך:

בפני: כבי השופט קולה אשר

1 כה מקיפה ויסודית שניתן להניח כי נשלל רצונו החפשי והבלתי-תלוי של אותו
2 אדם במה שנוגע ליחסים שבינו לבין הזולת, כי אז אפשר לאמר שעשייה או
3 פעולה שהיא בעליל לטובתו של זה האחרון היא תוצאה של השפעה בלתי-
4 הוגנת מצדו, אלא אם הוכח היפוכו של דבר. כלומר, במקרה כזה חובת ההוכחה
5 על אי-קיומה של השפעה בלתי-הוגנת עוברת אל שכמו של המבקש לקיים את
6 המעשה או הפעולה".

7 האם היתה קיימת תלות של המערער במשיבה? האם רמת התלות מספיקה
8 לצורך הפעלת החזקה? "יש לקחת בחשבון גורמים דוגמת גילו של מי שנטען כי
9 הופעלה עליו השפעה לא הוגנת, מצבו הבריאותי, מידת ניסיונו ובקיאיותו
10 בעסקים, מהות היחסים בינו לבין הצד האחר, התלות שלו במי שטוענים שהיה
11 נתון להשפעתו ומידת האמון שרכש לו, והאם זכה לייעוץ ממקור עצמאי. כמו כן
12 יש חשיבות לאופי העסקה עצמה, למשל, האם זו מתנה בסכום נכבד, אשר
13 קשה להסבירה על ידי טעם סביר, או האם נכרת הסכם בתנאים בלתי סבירים"
14 (פרידמן, לעיל, בע' 1035).

15
16 בדנ"א 1516/95 רינה מרום נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד נב(2) 813, נקבעו
17 על ידי השופט מצא ארבעה מבחנים המסייעים להכרעה בשאלת התלות
18 (המבחנים הוצגו בהקשר של השפעה בלתי הוגנת על מצווה צוואה, אולם הם
19 יפים גם לענייננו): המבחן הראשון - תלות ועצמאות - האם בתקופה הרלוונטית
20 לעשיית הצוואה היה המצווה עצמאי מן הבחינה הפיזית ומן הבחינה השכלית
21 הכרתית, ועד כמה. המבחן השני - תלות וסיוע - מקום בו מתברר כי המצווה
22 אכן לא היה עצמאי, ועקב כך נזקק לסיוע הזולת, מתעורר צורך לבחון אם הקשר
23 שהתקיים בינו לבין הנהנה התבסס על מתן הסיוע שהמצווה נזקק לו. חשיבות
24 מיוחדת נודעה בהקשר זה לשאלה אם הנהנה היה היחיד שסייע למצווה בכל
25 צרכיו, או שהמצווה הסתייע גם באחרים. המבחן השלישי - קשרי המצווה עם
26 אחרים - ככל שיתברר כי בתקופה הרלוונטית לעריכת הצוואה, היה המצווה
27 מנותק לחלוטין מאנשים אחרים, או שקשיו עם אחרים היו מועטים ונדירים
28 תתחזק ההנחה שהמצווה אכן היה תלוי בנהנה. המבחן הרביעי - נסיבות עריכת

בתי המשפט

א 000177/04

בית משפט השלום בית שאן

2.2.2006

תאריך:

בפני: כב' השופט קולה אשר

1 **הצוואה - ככל שמעורבות הנהנה בעריכת הצוואה גבוהה יותר כך יש יותר סיכוי**
 2 **לקיומה של השפעה בלתי הוגנת על המצווה".**

3
 4 גם בעניין שבפנינו, לפחות לדברי הנתבע עצמו, למנוח היתה תלות רבה בנתבע, ואין זה מן
 5 הנמנע, במיוחד לאור תאור הדברים מפיו [REDACTED] ו [REDACTED], כי אכן המנוח היה נתון באותו
 6 לילה בו נחתם זכרון הדברים, להשפעה בלתי הוגנת של הנתבע.
 7 מדובר כאמור בהענקת מתנה לכאורה של זכויות בנכס מקרקעין בצפת אשר ערכו רב הינו
 8 ביותר, המתנה הוענקה ככל שהוענקה על ידי אדם קשיש וחולני, כך לפחות לדעת חלק
 9 מעדי התביעה לאדם אחר, דהיינו הנתבע, אשר לטענתו שלו, היה חלק מרכזי בחייו של
 10 המנוח. במקרה כזה יכול שהתקיימה על ידי המנוח השפעה בלתי הוגנת ובנסיבות כפי
 11 שתוארו על ידי לעיל וכפי שנאמר בעניין גרינפלד הני"ל, הנטל להוכיח שלא התקיימה
 12 השפעה בלתי הוגנת מוטל על הנתבע וכאמור לעיל הנתבע לא הרים נטל כלשהו המוטל
 13 עליו.

14
 15 49. למעלה מן הצורך, וגם אם הנטל מוטל על התובעים להוכיח השפעה בלתי הוגנת, הריני
 16 שסבורני כי יש בעדויות התובעים, ובמיוחד [REDACTED] ו [REDACTED] כדי להרים נטל זה.

עדות יחידה ותביעה נגד עזבון

17
 18
 19 50. כבר קבעתי לעיל שעדותו של הנתבע עדות יחידה, היתה כמשמעה של זו בסעיף 54
 20 לפקודת הראיות, שהרי מדובר בעדותו של בעל דין.

21
 22 51. הכלל שנקבע בסעיף 54 הני"ל, שעל בית המשפט לנמק את פסק דינו ולהבהיר על שום מה
 23 ראה לנכון לבסס את פסק דינו על עדות יחידה זו.

24
 25 52. בנדון שבפנינו, לא רק שאיני יכול לנמק נימוק של ממש מדוע עלי לקבל עדותו היחידה של
 26 הנתבע, (עדות יחידה, לעניין היחסים המיוחדים, לעניין המתנות שקיבל באופן כללי,
 27 לעניין הקשר עם המנוח ובמיוחד, לעניין קבלת הזכויות בנכס).
 28 אלא שכפי שפירטתי לעיל באריכות, איני יכול כלל לסמוך על עדותו של הנתבע.

29

בתי המשפט

בית משפט השלום בית שאן

א 000177/04

בפני: כבי השופט קולה אשר

תאריך: 2.2.2006

2.2.2006

53. זאת ועוד, בין המקרים המנויים בסעיף 54 לפקודת הראיות נקבע בסעיף 54 (4) שם, כי בתביעה נגד עזבון יחול הכלל בדבר הצורך בהנמקת עדות יחידה. לא זו אף זו, בספרו של א. הרנון, דיני ראיות חלק שני עמוד 9 נאמר:

"בתובענה נגד עזבון דרושה תמיד זהירות יתר (ר' ה"ש 9 שם: "משום כך גם מחמירים יותר עם התובע, בתביעות אלה, מבחינת כמות ההוכחה הנדרשת...), שמה יבוא אדם, העושה רושם מהימן, ויספר סיפורים על עיסקאות שעשה עם המנוח, ולא יהיה איש שיוכל לסתור את דבריו. אשר על כן, זוהי אחת הנסיבות המיוחדות, המפורשות בסעיף 54(4) (לפקודת הראיות (נוסח חדש), המחייבות את ביהמ"ש לפרט מה הניעו להסתפק בעדות יחידה שאין לה סיוע...".

ועוד ראה ע"א 300/64 ברגר נ' מנהל מס עזבון, פד"י יט (2) 241,246 נקבע:

"מקובל עלינו, כי אדם הבא להוציא מעזבון נדרשות ממנו ראיות חזקות יתר על המידה הרגילה וסיוע לעדותו שלו". וכן בע"א 459/59 פינקלשטיין נ' פרושטייר, פד"י י"ד (3) 2327,2333.

"כאשר התביעה היא נגד עזבון או אחד מיורשיו, יש קודם-כל לעקור מן הלב את הספק, פן ואולי היתה באמתחתו של הנתבע החי טענה כל שהיא העשויה לסכל- אם על-ידי כפירה ואם על-ידי עדות סותרת- את תביעת יריבו. לא נעקר הספק- הפסיד התובע, כי המוציא מחברו עליו הראיה, הראיה הוודאית".

54. משקבעתי, כי הנתבע לא הרים את נטל הראייה, זה הרגיל, הרי שקל וחומר שלא הרים את נטל הראייה המוגבר, המוטל עליו.

חיווק לקבעתי זו, מוצא אני כמובן בהתנהגות הנתבע כפי שפורטה על ידי בסעיף 25 לעיל ובין השאר, בהמנעותו מלפעול פעולה כלשהי, מאז פטירת המנוח ועד לרישום הזכויות על שם ההקדש.

למעשה, כאן צריך הייתי סיים את פסק דיני ולהורות על קבלת התביעה, אולם, למעלה מן הצורך אוסיף ואדרש גם לטענתם הנוספת והחלופית של התובעים, ולפיה ולכל היותר, מדובר בהעברה לנתבע כדי שישמש כנאמן, ונאמנות זו בוטלה על ידי המנוח, אם במפורש

בתי המשפט

א 000177/04

בית משפט השלום בית שאן

2.2.2006

תאריך:

בפני: כב' השופט קולה אשר

- 1 עת ביקש חזרה את מפתחות הנכס, ואם בפנייתו לעוה"ד [REDACTED] ופנייתו שלו
2 עצמו למינהל, פניה שכאמור לעיל, הנתבע היה מודע לה לפחות בשנת 1999.
3
- 4 55. ב"כ התובעים, הפנו אותי לפסיקת בית המשפט העליון, כפי אשר נתמכה בציטוט אותו
5 ציטטתי לעיל מדברי המלומד ש. כרם, כי כאשר אדם מעביר נכס ללא תמורה, ההנחה
6 היא שהעברה נועדה כדי שהמחזיק ישמש כנאמן.
7
- 8 56. בנדון שבפנינו, להנחה זו יש רגלים, שכן הנתבע לאורך כל עדותו, הבהיר מפורשות, כי
9 רצונו של המנוח היה, שהנכס ישמש לגמילות-חסדים ולהכנסת אורחים, וכי המנוח ביקש
10 שהנתבע יהיה אחראי על הנכס לצורך זה.
11 הנתבע אף העיד (ראה הציטוטים לעיל) כי אכן ניהל את הנכס לצורך גמילות חסדים,
12 הנתבע אף הוסיף ואמר "אני מוכן לתת את הנכס לרב הראשי ולצאת מהתמונה" (עמ' 29
13 שורה 7).
14 כל אלו מעידים על כך שאכן הנתבע ראה עצמו, ביותר ממובן אחד, כנאמן של המנוח.
15
- 16 57. חיזוק לעניין זה, ניתן למצוא גם בזכרון הדברים עצמו, בו נכתב [REDACTED] אחראי
17 לגמילות חסדים, וכל הזכויות של הנכס יועברו ל [REDACTED] בלבד".
18
19 את המינוח "אחראי לגמילות חסדים", ניתן לפרש במובהק כנאמנות.
20
- 21 נכון הוא שבשולי המסמך, נאמר "וכל הזכויות של הבית יועברו ל [REDACTED] בלבד".
22 אולם, ראשית, לא הוכח שהנוסח כולו נכתב בטרם נחתם על ידי המנוח וגם נטל זה מוטל
23 על הנתבע. שנית, יש לזכור שזכרון הדברים נוסח על ידי הנתבע (או אשתו) ולפיכך,
24 במקרה של ספק בפרשנות לניסוח, יש לפרש את המסמך לרעת מנסחו.
25
- 26 58. משכך הוא, ואם בנאמנות עסקינן, הרי שגם לענין, זה מקבל אני את טענת התובעים
27 שנאמנות זו בוטלה, שהרי הן [REDACTED] והן [REDACTED] העידו ועדותם לא נסתרה שהמנוח
28 ביקש חזרה את מפתחות הנכס.

בתי המשפט

א 000177/04

בית משפט השלום בית שאן

2.2.2006

תאריך:

בפני: כב' השופט קולה אשר

- 1 יתר על כן, המנוח ביטל במפורש את הנאמנות. ראה נספחים ת/2 עד ת/4. אחת היא לי ,
 2 אם ידע על כך הנתבע בזמן אמת, או במועד מאוחר יותר.
 3 משמדובר בנאמנות, הרי שלכל הדעות לא נגרם לנתבע כל נזק כתוצאה מכך שנאמנות זו
 4 בוטלה בסופו של דבר!
 5 דומה, כי לעניין זה יפים הדברים שכבר צוטטו על ידי לעיל ולפיהם העיד הנתבע "הרב
 6 נתן למישהו אז שיבושם לו....".
- 7
 8 עוד אוסיף ואעיר, כי ואנו נרצה לומר שמדובר בנאמנות מסוג הקדש, הרי שבמקרה .59
 9 שבפנינו לא נוצר הקדש שכן יצירת הקדש מותנית במסמך נוטריוני וכקבוע בסעיף 17
 10 לחוק הנאמנות.
 11 עוד אוסיף, כי לא אוכל לקבל את הקונסטרוקציה המשפטית ולפיה מדובר בתחילה
 12 בנאמנות, אשר הפכה לאחר מותו של המנוח לירושה, שהרי "הורשה" זו, הינה בניגוד
 13 לאמור בסעיף 8 לחוק הירושה.
- 14
 15 לאור התוצאה אליה הגעתי, איני צריך לדון בשאר טענותיהם המשפטיות של התובעים. .60
 16
 17 בטרם אסיים פסק דיני, אבקש להידרש לטענתו החלופית של הנתבע בסכומיו, ולפיה, .61
 18 "בטרם יורה בית המשפט על סילוק ידו של הנתבע מהנכס, יביא בחשבון את הוצאות
 19 אחזקת הבית והשיפוצים אשר ביצע בו הנתבע לאחר פטירת הרב [REDACTED] ז"ל ואשר עבורן
 20 לא קיבל הנתבע כל תמורה עד היום" (עמ' 26 לסיכומי הנתבע).
- 21
 22 טענה זו אין בידי לקבל וזאת משלושה טעמים: .62
 23 א- טענה זו לא נטענה בכתב ההגנה, והיא מהווה הרחבת חזית פסולה.
 24 ב- טענה זו לא הוכחה וכומתה במסמכים, חשבונות, קבלות וכד'.
 25 ג- הוכח, כי הנתבע קיבל דמי שכירות שלא כדין לפחות בשנת 2001, בעת ביקורו של
 26 עו"ד [REDACTED] בכנס.
 27 הנכס הוחזק על ידי הנתבע מאז פטירתו של המנוח בחודש 9/98 ולמעשה עד
 28 היום. לפיכך, וגם אם הוציא הנתבע, הוצאות כלשהם לשיפוץ הנכס והחזקתו,
 29 הרי שאת הפירות מהשקעות אלה קטף הנתבע!

בתי המשפט

א 000177/04

בית משפט השלום בית שאן

2.2.2006

תאריך:

בפני: כבי השופט קולה אשר

1

2

סוף דבר:

3

לאור כל האמור, הנני מקבל את התביעה ומורה על סילוק ידו של הנתבע וזאת תוך 30 מיום מתן

4

פסק הדין, מהנכס ברח' [REDACTED] בצפת הידוע [REDACTED]

5

למען הסר ספק אבהיר, כי אם הגדרת הנכס שונה בבמקצת בספרי עמידר או בספרי המנהל,

6

אזי הכוונה לאותו נכס בדיוק המצויין בנספחים ג' ו-ד' לכתב התביעה.

7

8

בנסיבות העניין, איני עושה צו להוצאות, הן משום שמדובר בסופו של דבר בהקדש, והן כדי

9

להביע מורת רוחי, גם מהתנהגות התובעים, על אשר לא עשו די לסיים תיק זה באופן בו נכס זה

10

ינוהל בנאמנות משותפת וכך היתה נמנעת הפגיעה שלא לצורך בזכרו של הרב [REDACTED] זצ"ל, אשר

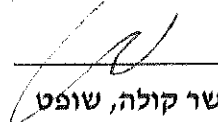
11

אליבא לתובעים היה אדם קדוש וצדיק.

ניתן היום ד' בשבט, תשס"ו (2 בפברואר 2006) בהעדר הצדדים.

12

13

אשר קולה, שופט

14

15

16

17

18